

उपसंहरति आहत्येति आहत्यविनाशयसत्त्वसूक्ष्मायांबुद्धौचित्तस्थूलबुद्धि कालंजरपर्वतवदप्रकंप्योभवेत् कालंक्षणमुहूर्तादिरूपंजरयतिनाशयतितथा आत्मविदेवकालंनाशयतिनतुतकालइत्यर्थः ॥ ९ ॥ प्रसादेनैद्वैतदर्शनाभावरूपेणैर्मल्येनशुभाशुभं पुण्यपापं पुण्यस्यापिबंधकत्वेनमोक्षापेक्षयापापत्वं तथाचजापकोपाख्यानेइंद्रादिलोकानामपिनरकत्वमुक्तं प्रसन्नात्माशुद्धचित्तःआत्मनिस्वरूपेस्थित्वाइद्वैतदर्शनकालीनं वृत्तिसारूप्यं परित्यज्यसुखं अत्यंतं अंतमतिक्रान्तं त्रिविधपरिच्छेदशून्यमश्रुते ॥ १० ॥ स्वमेषुषुमौ तथाहिद्वैतादर्शनं सुप्तिकैवल्ययोस्तुल्यवदाम्नायतेमाध्यंदिनैः यद्वैतनपश्यतिपश्यन्वैतनपश्यतिनहिद्रुष्टं द्वैर्विपरिलोपोविद्यतेऽविनाशित्वान्तुतद्वितीयमस्तिततो न्ययद्विभक्तं पश्येदित्यादिना अनूदितं चैतत्सूत्रकारेण स्वाप्ययसंपत्त्योरन्यतरापेक्षमाविष्कृतं हीति स्वाप्ययः सुषुप्तं संपत्तिः कैवल्यं अनयोरन्य

आहत्यसर्वसंकल्पान्सत्त्वेचित्तं निवेशयेत् ॥ सत्त्वेचित्तं समावेश्य ततः कालंजरो भवेत् ॥ ९ ॥ चित्तप्रसादेनयतिर्जहातीहशुभाशुभं ॥ प्रसन्नात्मात्मनिस्थित्वा सुखमत्यंतमश्रुते ॥ १० ॥ लक्षणं तु प्रसादस्य यथा स्वप्ने सुखं स्वपेत् ॥ निवाते वा यथा दीपो दीप्यमानो न कंपते ॥ ११ ॥ एवं पूर्वापरे काले युंजन्नात्मानमात्मनि ॥ लघ्वाहारो विशुद्धात्मा पश्यत्यात्मानमात्मनि ॥ १२ ॥ रहस्यं सर्ववेदानामनैतित्यमनागमं ॥ आत्मप्रत्ययिकं शास्त्रमिदं पुत्रानुशासनं ॥ १३ ॥ धर्माख्यानेषु सर्वेषु सत्याख्याने च यद्वसु ॥ दशोदमृक् सहस्राणि निर्मथ्यामृतमुद्धृतं ॥ १४ ॥ नवनीतं यथा दध्नः काष्ठादग्निर्यथैव च ॥ तथैव विदुषां ज्ञानं पुत्रहेतोः समुद्धृतं ॥ १५ ॥ स्नातकानामिदं शास्त्रं वाच्यं पुत्रानुशासनं ॥ तदिदं नाप्रशांताय नादांताया तपस्विने ॥ १६ ॥ नावेदविदुषे वाच्यं तथानानुगताय च ॥ नासूयकायानृजवेन च निर्दिष्टकारिणे ॥ १७ ॥ न तर्कशास्त्रदग्धाय तथैव पिशुनाय च ॥ श्लाघिने श्लाघनीयाय प्रशांताय तपस्विने ॥ १८ ॥ इदं प्रियाय पुत्राय शिष्यायानुगताय च ॥ रहस्यधर्मवक्तव्यं नान्यस्मै तु कथंचन ॥ १९ ॥ यद्यप्यस्य महीं दद्याद्रत्नपूर्णा मिमांसरः ॥ इदमेव ततः श्रेय इति मन्येत तत्त्ववित् ॥ २० ॥ अतो गुह्यतरार्थं तदध्यात्ममतिमानुषं ॥ यत्तन्महर्षिभिर्दृष्टं वेदांतेषु च गीयते ॥ २१ ॥ तत्तेहं संप्रवक्ष्यामि यन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥ २२ ॥ यच्च ते मनसि वर्तते परं यत्र चास्ति तव संशयः क्वचित् ॥ श्रूयतामयमहंत वाग्रतः पुत्र किं हि कथयामि ते पुनः ॥ २३ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति० मोक्ष० शुकानुप्रश्ने सप्तचत्वारिंशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४ ॥

तरदपेक्ष्यद्वैतादर्शनमाविष्कृतं श्रुत्या कचित्पञ्चाध्यायादौ सुषुप्तिमपेक्ष्य भैत्रेयि ब्राह्मणादौ कैवल्यमपेक्ष्येति सूत्रार्थः ॥ ११ ॥ १२ ॥ अनैतिह्यं केवलमनुमानतः अनागममागममात्रतो वागम्यं किंतु अनुभवगम्यमित्यर्थः ॥ १३ ॥ वसुधनंसारभूतं दश किंचिदधिकानि ऋक्सहस्राणि तथा चोक्तं शाकलके ऋचां दश सहस्राणि ऋचां पंचशतानि च ऋचामशीतिः पादश्चैतत्पारायणमुच्यते इति सर्ववेदश्रेष्ठादृग्वेदादयं सार उद्धृत इत्यर्थः ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ इति शांति० मो० नै० भा० अष्टचत्वारिंशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४ ॥ ॥ १० ॥ ॥ ११ ॥